

Nr 481.

Av herr **Sandberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 161, angående jordbruksförsöksverksamhetens organisation m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 161 föreslås vissa förändringar i jordbruksförsöksverksamhetens organisation, varjämte Svenska vall- och mosskultur-föreningen föreslås förstattligad i enlighet med av 1945 års riksdag fattat principbeslut. Propositionen bygger på förslag av 1945 års jordbruksförsöksutredning men upptar endast en del av denna utrednings förslag. Departementschefen säger härom (s. 42): »I nuvarande läge då sträng sparsamhet måste iakttas i fråga om statsutgifter synes dock icke någon nämnvärd utbyggnad av försöksinstitutionernas personal eller materiella resurser kunna ifrågakomma. Denna återhållsamhet betingas framför allt av de svårigheter som föreligga att föranstalta om de nybyggnadsarbeten, som en principiellt önskvärd utvidgning av försöksverksamheten skulle erfordra. Dessa skäl ha för mig varit avgörande när jag icke nu ansett mig kunna upptaga de omfattande förslag till försöksverksamhetens utbyggnad som 1945 års jordbruksförsöksutredning framlagt. Detsamma gäller det av norrlandskommittén väckta förslaget om inrättande av en norrländsk institution för jordbruksforskning trots att vägande skäl enligt min uppfattning kunna åberopas för åtgärder i denna riktning.»

Det nödtvungna uppskovet med den vidare utbyggnaden av försöksväsendet är att beklaga, även om man måste förstå de av departementschefen anförda skälen härför. Särskilt betänkligt synes det dock vara, om inrättandet av en norrländsk institution för jordbruksforskning skulle komma att uppskjutas till en mer eller mindre avlägsen och oviss framtid.

Som departementschefen med all rätt framhåller har den starka produktivitetstegring, som kännetecknar utvecklingen inom det svenska jordbruket under de senaste femtio åren, haft som en väsentlig förutsättning framstegen inom den naturvetenskapliga forskningen och inom den försöksverksamhet, som sysslar med den praktiska tillämpningen av denna forsknings resultat. Inom Norrland förefinnes dock tyvärr en viss eftersläpning i den nämnda utvecklingen, beroende bl. a. på att forsknings- och försöksverksamheten icke ännu hunnit i önskvärd utsträckning utformas och utbyggas med hänsyn till därstädes rådande särskilda förhållanden. Därför bör en utvidgning av denna verksamhet snarast komma till stånd för Norrlands

del. Det norrländska jordbruket bleve därigenom på detta område mera jämställt med jordbruket i övriga delar av landet, för vilket forsknings- och försöksresultaten hittills haft en större omfattning och betydelse.

Här må i korthet nämnas något om norrlandskommitténs den 4 februari 1946 avgivna betänkande angående forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland (SOU 1946: 16). Såsom bakgrund till där framställda förslag har kommittén konstaterat, att de för jordbruket i norra Sverige utmärkande förhållandena erbjuda en hel rad speciella problem för jordbruksforskningen, samtidigt som de böra föranleda särskilt hänsynstagande vid försöksverksamhetens anordnande. En väsentlig utvidgning av denna senare verksamhet i Norrland anses sålunda ur olika synpunkter motiverad. Även i fråga om den mer specialiserade forskningsverksamheten är en utbyggnad önskvärd i vad denna verksamhet tager sikte på norrländska jordbruksproblem. Denna utbyggnad föreslås skola i så stor utsträckning som möjligt ske genom förläggning till landsdelen av de delar av forskningen, som ha avseende på de norrländska forskningsuppgifterna. Dessa norrlandsavdelningar böra emellertid enligt förslaget organiseras som filialer i anslutning till befintliga riksinstitutioner. Filialer skola sålunda finnas för växtodlings- och husdjursförsök, växtförädling, trädgårdsförsök, jordbruksekonomisk forskning, lantbrukskemisk kontrollverksamhet, frök kontroll, växtskyddsverksamhet och maskinprovningar. För att effektivisera nu åsyftade filialers arbete och samarbete för jordbruket i norra Sverige föreslås att de förläggas till samma plats, varvid åsyftas att tillskapa en central forskningsinstitution i landsdelen.

Även i en del andra avseenden har kommittén emellertid föreslagit en utbyggnad av försöksverksamheten i Norrland. Sålunda förordas bland annat, att en försöksgård inrättas i Gävleborgs län, att utrustningen vid försöksgårdarna i Offer i Västernorrlands län och Gisselås i Jämtlands län kompletteras, att försöksgården vid Öjebyn i Norrbottens län utbygges efter uppgjord plan samt att försöksverksamheten vid fasta försöksstationer och försöksfält likaledes utbygges. S. k. gruppörsök med nötkreatur beräknas skola komma till stånd vid Öjebyn, Gisselås och vid Holms säteri (Västernorrlands län). På växtförädlingens område föreslås vissa åtgärder för att främja verksamheten vid filialerna i de olika länen. Bland andra åtgärder förordas också, att en filial till statens växtskyddsanstalt och en avdelning av statens maskinprovningar upprättas i Norrland liksom även vissa nya filialer för frök kontroll och trädgårdsodling.

För de framlagda förslagens genomförande skulle enligt norrlandskommitténs beräkningar erfordras ett engångsanslag av i runt tal 3 000 000 kronor, varjämte de årliga anslagen för jordbruksforskningen skulle behöva höjas med sammanlagt 365 000 kronor. Nämnade belopp kunna visserligen förefalla betydande men måste anses obetydliga i förhållande till de mer-

värden, som därigenom torde komma att tillföras landet. Till belysning härav må nämnas att enbart en höjning av mjölkproduktionen i Norrland med 1 procent innebär en inkomststegring av bortåt 2 miljoner kronor. Det bör i övrigt anmärkas, att de i kommittébetänkandet upptagna anslagsbehoven icke i alla avseenden kunna betraktas som nya. Förslagets genomförande kan nämligen förväntas medföra, att vissa nu utgående årliga anslag av allmänna medel ej längre erfordras.

Norrlandskommitténs förslag ha genomgående tillstyrkts i avgivna yttrandet. Även 1945 års jordbruksförsöksutredning har räknat med att den av norrlandskommittén föreslagna institutionen skall komma till stånd.

I det förut återgivna yttrandet av departementschefen framkommer ett glädjande erkännande av tanken på inrättandet av en norrländsk institution för jordbruksforskning. Saken är också av sådant vikt, att den icke borde få vänta alltför länge på att genomföras. Ett beslut i denna fråga bör komma till stånd vid nästkommande riksdag. Det dröjer ändå avsevärd tid innan den åsyftade verksamheten kan komma i gång och giva praktiskt tillämpliga resultat.

Med stöd av det anförda få vi yrka,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till 1949 års riksdag om inrättandet av en norrländsk institution för jordbruksforskning.

Stockholm den 2 april 1948.

O. E. Sandberg.

Magnus Nilsson.

Andr. Andersson
i Gisselås.

Gösta Skoglund.

J. O. Gavelin.

Brynolf Stattin.

Hilmer Johansson,
Norrfors.

Hildur Ericsson.

Ragnhild Sandström.

Uddo R. Jacobson.